

Список використаних джерел:

1. Конституція України : закон України від 28 чер. 1996 № 254к/96 (зі змін. та допов.)
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр> (дата звернення: 22.02.2019).
2. Про судову експертизу : закон України від 25 лют. 1994 № 4038–ХІІ (зі змін. та допов.)
URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12> (дата звернення: 22.02.2019).
3. Правове регулювання судової експертизи: перспектива та розвиток. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_953 (дата звернення: 22.02.2019).
4. Клименко Н. І. Основні види діяльності Харківського НДІ судових експертиз і напрями їх удосконалення. *Актуальні питання судової експертизи та криміналістики* : збірник матеріалів міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 95-річчю створення Харків. НДІ суд. експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса (Харків, 10–11 жовт. 2018 р.). Харків : Право, 2018. С. 12–14.
5. Клюев О. М. Правове регулювання судової експертизи в справах про адміністративні правопорушення: сучасний стан та перспективи розвитку. *Теорія та практика судової експертизи і криміналістики* : збірник наук.-практ. матеріалів. Харків : Право, 2016. Вип. 16. С. 142–148.
6. Слободян Я. І. Методики проведення судових експертиз: проблемно-орієнтовальний аналіз. *Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика)*: наук.-практ. журн. Київ : Вид-во Міжвід. наук.-дослід. центру з пробл. боротьби з організованою злочинністю, 2013 № 1. С. 265–272.
7. Пиріг І. В. Теоретико-прикладні проблеми експертного забезпечення досудового розслідування : монографія. Дніпропетровськ : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ : Ліра ЛТД, 2015. С. 432.

УДК 342.951

Севідов О. В., науковий співробітник Харківського НДІСЕ

ПРОБЛЕМИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕЛЕКТРОННОГО ДОКУМЕНТООБІГУ У ЕКСПЕРТНИХ УСТАНОВАХ МІНІСТЕРСТВА ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ

На сьогодні більшість керівників усвідомлюють, що установа чи організація не може досягти успіху, якщо функціонування не буде належним чином кероване та сплановане, необхідно проводити оперативне та своєчасне опрацювання документації, яка створена або надійшла в процесі діяльності.

Між тим науково-технічний процес значно впливає на всі сфери діяльності людини шляхом використання інформаційних технологій і судово-експертна діяльність не є виключенням у даному випадку. Новітні технології дозволяють автоматизувати весь цикл роботи з документами – від створення та редагування документів, їх реєстрації, контролю виконання, інформаційно-довідкової роботи, ведення різноманітних баз даних, організації руху документів всередині установи до їх архівного зберігання. Саме тому, для розвитку та відповідності курсу Європейської інтеграції, державні установи України, намагаються повністю або частково, замінити паперові носії інформації на електронний документообіг.

Статтею 9 Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг» визначено, що електронний документообіг (обіг електронний документів) – сукупність процесів створення, оброблення, відправлення, передавання, одержання, зберігання, використання та знищення електронних документів, які виконуються із застосуванням перевірки цілісності та у разі необхідності з підтвердженням факту одержання таких документів [1].

Впровадження електронного документообігу в експертній діяльності України – це складний процес, що потребує великого проміжку часу та великих зусиль праці. Однак це дозволить вирішити цілу низку проблем, зокрема: знизити ймовірність помилок у процесі роботи працівників шляхом введення функцій стандартної перевірки документів; скоротить час на пошук та опрацювання необхідної інформації; дозволить погоджувати документи в online режимі; здійснити миттєвий пошук необхідної експертизи та її виконавця; допоможе швидко визначити об'єм виконаних та досліджуваних експертиз, що перебувають в провадженні певного експерта; запровадить автоматичний розподіл експертиз, що зменшить ризик появи корупційної складової в експертних установах.

Важливим завданням електронного документообігу є те, що системи електронного документообігу дозволяють захистити документи від несанкціонованого доступу. Контроль доступу до операцій над документом (перегляд, редагування, копіювання, ведення історії документа і створення нового, контроль версій документів) залежить від прав користувача. Весь архів документів організації поділяється на розділи, до яких може бути призначено різний доступ користувачам відповідно до посад. Кожен користувач для входу в систему має свій електронний ключ.

Однак головна мета електронного документообігу в експертній діяльності України є підвищення ефективності роботи експертної установи. На даний час судова експертиза – це найкваліфікованіша форма використання спеціальних знань у кримінальному судочинстві, яка постійно розвивається та знаходить все більше застосування в судово-слідчій практиці. Законність діяльності правоохоронних органів України є конституційним принципом їх функціонування, який дає права і передбачає юридичні гарантії існування і захисту. Серед цих гарантій важливою є правова і організаційна діяльність судових експертів. Невід’ємною рисою законності є підвищення рівня якості експертних досліджень. Детальний висновок експерта спрямований на встановлення досягнення істини в кримінальному процесі, а тому відіграє важливу роль для винесення справедливих вироків суду [2].

Для досягнення найменших затрат праці та підвищення оперативності під час роботи з документами необхідно ретельно продумати схему організації їх руху з моменту створення до моменту завершення роботи з ними. На теперішній стадії розвитку завдання полягає в систематичній автоматизації процесів організації документообігу, поступовому витісненні «паперових» документів електронними. Зрозуміло, що впродовж певного періоду ці процеси існуватимуть паралельно, а електронні технології будуть лише допоміжним засобом, що дублює коректну в правовому аспекті практику роботи з документами.

Електронний документообіг на сьогодні лише впроваджується в державних експертних установах України. Нормативно-правова база електронного документообігу включає в себе Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг» (2003), Указ Президента України від 20 жовтня 2005 № 1497/2005 «Про першочергові завдання щодо впровадження новітніх інформаційних технологій», Закон України «Про Національну програму інформатизації» (1998), Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 листопада 2016 № 918 «Про схвалення Концепції розвитку системи електронних послуг в Україні», наказ Міністерства юстиції України від 11 листопада 2014 № 1421/26198 «Про затвердження Порядку роботи з електронними документами у діловодстві та їх підготовки до передавання на архівне зберігання».

Законодавча база по регулюванню електронного документообігу має значну кількість прогалин. Ця проблема є предметом уваги на державному рівні. Недосконалість адміністративно-правових засад електронного документообігу в Україні полягає в тому, що значна кількість чинних законодавчих і нормативно-правових актів, що регулюють відносини у сфері інформаційних технологій, потребують внесення відповідних змін та доповнень, оскільки вони не повністю узгоджуються між собою [3].

Відповідно до Порядку роботи з електронними документами у діловодстві та їх підготовки до передавання на архівне зберігання, затв. наказом Міністерства юстиції України № 1886/5 від 11 листопада 2014, змін також потребуватимуть усі розділи Інструкції з діловодства та інші документи, що регулюють окремі процеси документування. Це впливає з того, що практично усі технологічні та організаційні процеси роботи з електронними документами в експертній установі та організації документообігу, визначені цим Порядком, будуть більшою чи меншою мірою відрізнятися від тих процесів, що регламентовані Інструкцією з діловодства в науково-дослідних установах судових експертиз Міністерства юстиції України. Це, зокрема, стосується положень щодо підготовки проектів документів, порядку їх руху, підписання, візування, затвердження, а також особливостей оформлення окремих реквізитів. Упровадження в установі повноцінного електронного документообігу, що відповідатиме вимогам законодавства про електронні документи, електронний документообіг, електронний цифровий підпис та цього Порядку, доповнить наявні у документуванні управлінської діяльності установи технологічні процеси, функції її служби діловодства та архіву новими. З’являються нові терміни та визначення, види документів, які до цього часу не застосовувалися у практичній роботі під час організації діловодства [4].

Крім того, ще виникають проблеми нормативного характеру, а саме: відсутня офіційно визнана методика роботи з електронними документами, не розроблено системи регулювання обороту електронних документів, їх знищення та передачі на архівне зберігання тощо.

Документообіг в експертній установі є системою, що матеріалізує процеси збирання, перетворення, зберігання інформації, а також процеси управління: підготовку рішень, контроль за їх виконанням. А впровадження інтегрованої системи електронного документообігу значно покращить всі процедури тому її мета як елемента електронного урядування вже у

сьогоденні є надзвичайно важливою ланкою і потребує належної уваги та додаткового вивчення.

Однією з обов'язкових умов якісного функціонування експертних установ є удосконалення законодавчих і нормативно-правових актів, що регулюють електронний документообіг в експертних установах Міністерства юстиції України.

Список використаних джерел:

1. Про електронні документи та електронний документообіг : закон України. Редакція від 07.11.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15> (дата звернення: 21.02.2019).
2. Паладійчук О. Ю. Значення судової експертизи у вирішенні завдань кримінального провадження : *Науковий вісник Ужгородського національного університету*, 2015. С. 87–89.
3. Величкевич М. Б., Мітрофанов Н. В., Кунанець Н. Е. Електронний документообіг тенденції та перспективи : *Національний університет «Львівська політехніка»*, 2010. С. 44–53.
4. Денисенко О. В. Нормативне забезпечення роботи з електронними документами : *Статті та повідомлення*, 2015. С. 44–49.
5. Порядок роботи з електронними документами у діловодстві та їх підготовки до передавання на архівне зберігання, затв. наказом Міністерства юстиції України № 1886/5 від 11 листопада 2014 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1421-14> (дата звернення: 21.02.2019).
6. Про Національну програму інформатизації : закон України. Редакція від 01.08.2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/98-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 21.02.2019).

УДК 342.9: 343.98

Казаров А. О., ст. наук. співробітник Харківського НДІСЕ,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5560-8652>,
e-mail: exp2014@ukr.net

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ СУДОВО-ЕКСПЕРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СПРАВАХ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ, ПОВ'ЯЗАНІ З ДОРОЖНЬО-ТРАНСПОРТНИМИ ПРИГОДАМИ

Питанням експертного забезпечення правосуддя неодноразово приділялась увага вчених у галузі адміністративного права. Проте, ніколи не було предметом окремого розгляду питання, пов'язане з адміністративно-правовим регулюванням судово-експертної діяльності у справах про адміністративні правопорушення, що пов'язані з дорожньо-транспортними пригодами.

Слід зазначити, що адміністративно-правове регулювання судово-експертної діяльності в Україні, розглядалось такими досвідченими вітчизняними науковцями: Л. М. Головченко, В. Г. Гончаренко, А. В. Іщенко, Н. І. Клименко, В. К. Лисиченко, М. В. Салтєвський, М. Я. Сегай, Е. Б. Сімакова-Єфремян, С. І. Тихенко, В. Ю. Шепітько, М. Г. Щербаковський, О. О. Олійник, В. В. Галунько, О. М. Єшук та інші. Судово-експертна діяльність у справах про адміністративні правопорушення, пов'язаних з дорожньо-транспортними пригодами (ДТП), на відміну від судово-експертної діяльності в Україні у її загальному розумінні, є вузьким питанням, у зв'язку з чим ця сфера судово-експертної діяльності потребує окремого наукового аналізу.

В Україні кількість справ про адміністративні правопорушення, пов'язаних з дорожньо-транспортними пригодами, а, відповідно, проведення експертиз та експертних досліджень у цих справах, займає одну із лідируючих позицій.

На сьогодні існуючі в Україні правові норми, акти тощо не передбачають більш детальних та конкретних відповідних механізмів адміністративно-правового регулювання судово-експертної діяльності у справах про адміністративні правопорушення, пов'язаних з дорожньо-транспортними пригодами. Вони лише загально обумовлюють адміністративно-правове регулювання судово-експертної діяльності, зокрема, у справах про адміністративні правопорушення.

Наприклад, у статті 273 Кодексу України про адміністративні правопорушення вказано, що експерт призначається органом (посадовою особою), у провадженні якого перебуває справа про адміністративне правопорушення, у разі, коли виникає потреба в спеціальних знаннях, у тому числі, для визначення розміру майнової шкоди, заподіяної адміністративним правопорушенням, а також суми коштів, одержаних внаслідок вчинення адміністративного правопорушення, які підлягатимуть конфіскації. Експерт зобов'язаний з'явитися на виклик органу (посадової особи) і дати об'єктивний висновок з поставлених перед ним питань. Експерт має право знайомитися з матеріалами справи, що стосуються предмета експертизи, заявляти